

## Vooraf

Het jaar 2014 is een intensief herdenkingsjaar geweest. De Eerste Wereldoorlog, die 100 jaar geleden begon, of de ‘Groote Oorlog’ zoals deze destijds werd genoemd, werd op talloze plaatsen herdacht en er is in tentoonstellingen, publicaties en discussies een ongeziene aandacht gecreëerd voor de gebeurtenissen rond en de gevolgen van de oorlog 1914–1918.

Op 30 januari 2014 organiseerde het Institut für Niederländische Philologie in samenwerking met het Franz Hitzehaus in Münster een colloquium “Der Erste Weltkrieg in der niederländischsprachigen Literatur”. De lezingen die op die dag werden gegeven, zijn in dit nummer als dossier over de “Eerste Wereldoorlog in de Nederlandse literatuur” opgenomen.

De eerste tekst, “Het verhaal van België tijdens de Eerste Wereldoorlog: Christelijke martyrologie, Griekse tragedie of moderne ontwikkelingsroman?” biedt een inleidend historisch overzicht van de gebeurtenissen en hun beeldvorming in de naoorlogse geschiedenis. De auteur, Marnix Beyen, is als historicus verbonden aan de universiteit van Antwerpen, waar hij de Onderzoeksgroep Politieke Geschiedenis leidt. Zijn onderzoek richt zich op culturele representaties van naties en op de geschiedenis van parlementaire culturen in het West-Europa van de 19de en 20ste eeuw. Beyen publiceerde onder meer *Oorlog en Verleden. Nationale geschiedenis in België en Nederland, 1938–1947* (2002). De tweede bijdrage bekijkt dagboeken die in de Eerste Wereldoorlog werden geschreven, in het bijzonder het oorlogsdagboek van Stijn Streuvels. De auteur, Hans Vandevoorde, doceert moderne Nederlandse literatuur aan de Vrije Universiteit Brussel en verricht onder meer onderzoek naar de literatuur en cultuur van het fin de siècle en het interbellum. In zijn studie *De spiegel van Achilles* (2006) bestudeerde hij de allegorie in de poëzie van Karel van de Woestijne. Momenteel werkt hij aan een biografie over August Vermeylen. De derde bijdrage biedt een blik op de prozaliteratuur die de oorlog heeft voortgebracht, en is geschreven door Lut Missinne, redacteur van dit blad, en Freekje Stein, medewerkster aan het Institut für Niederländische Philologie in Münster. Zij werkt aan een proefschrift over herinneringscultuur omtrent de Eerste Wereldoorlog. Enkele vroege romans over de oorlog, maar ook recente literatuur, zowel romans voor volwassenen als jeugdromans, passeren in dit stuk de revue.

Het dossier sluit af met een bijzondere bijdrage. Stefan Hertmans publiceerde in de late zomer van 2013 een roman waarin hij de schriftjes van zijn grootvader over de oorlog tot een verhaal heeft verwerkt, *Oorlog en terpentijn*. Het boek kende een enorm succes in het Nederlandse taalgebied. Inmiddels zijn er meer dan 200.000 exemplaren van verkocht en werd het in diverse talen vertaald. Stefan Hertmans was op de avond van het colloquium in Münster te gast. Studenten van de Masterstudiengang ‘Niederländisch-Deutsch: Literarisches Übersetzen und Kulturtransfer’ vertaalden in een workshop fragmenten uit *Oorlog en terpentijn* naar het Duits, die ze op deze avond presenteerden.

Christiane Kuby, gerenommeerd vertaalster van onder meer Kader Abdolah, Tomas Lieske, Helga Ruebsamen en in 2012 bekroond met de Else Ottenprijs voor haar vertaling *Götterschlaf* van Erwin Mortier (zie nn 2012/13), begeleidde de studenten tijdens de workshop. De gekozen fragmenten worden hier in het origineel en in de Duitse vertaling afgedrukt. In september 2014 verscheen bij Hanserverlag Berlin de Duitse vertaling van *Oorlog en terpentijn* onder de titel *Der Himmel meines Großvaters*. Deze vertaling werd gemaakt door Ira Wilhelm, die eerder werk van onder meer Wessel te Gussinklo, Hafid Bouazza en Anneke Brassinga in het Duits omzette.

Lut Missinne